

N:o 9.

Ank. till Riksd. kansli den 15 februari 1894, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Gotlands län, dels ock väckta motioner om lagstiftning rörande åtgärder mot skogsförödelse.

Genom proposition n:o 5 af den 8 sistlidne december har Kongl. Maj:t, under åberopande af ett propositionen bilagdt utdrag af protokollet öfver finansärenden för nämnda dag, förklarat sig vilja inhämta Riksdagens yttrande öfver följande förslag till

Förordning

angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Gotlands län.

§ 1.

Den af naturen till skogsbörd egnade mark skall dertill bibehållas, der den ej odlas till åker eller äng eller afrödjes till trädgård eller byggnadstomt eller för annat likartadt ändamål.

§ 2.

Varder till skogsbörd egnad mark för annat ändamål, än i § 1
Bih. till Riksd. Prot. 1894. 7 Saml. 6 Häft. (N:o 9).

sägs, af jordens egare eller innehafvare eller, med hans lof och minne, af annan sköflad eller förödd, så att skogens naturliga återväxt omöjliggöres eller äfventyras, och sker det icke till följd af föreläggande vid laga skifte eller af annat tvång, då ege Kongl. Maj:ts befallningshafvande vid verkande vite förbjuda, ått skogen å i fråga varande hemmans eller egendoms till skog eller beteshage häfdade mark tillsvidare anlitas för annat än husbehof.

§ 3.

Visar egare eller innehafvare af skog, hvilken enligt § 2 blifvit under förbud stäld, att han vidtagit ändamålsenliga åtgärder för skogens återväxt å den afbrukade marken, varde det stadgade förbudet af Kongl. Maj:ts befallningshafvande återkalladt; dock åligge egaren eller innehafvaren af skogen att deråt fortfarande egna den vård, som för nämnda ändamål nödig är, vid äfventyr att förbudet eljest förnyas.

§ 4.

Mom. 1. Kommunalnämnd hälle uppsigt å skogens vård och skötsel inom kommunen. Finner kommunalnämnd skogsförödelse vara för handen, såsom i § 2 sagdt är, eller att hvad i § 3 stadgas icke behörigen iakttages, göre derom anmälan hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande.

Mom. 2. Sker sådan anmälan eller förekommer eljest anledning till vidtagande af åtgärd, som i § 2 eller § 3 föreskrifven är, då skall Kongl. Maj:ts befallningshafvande låta genom vederbörande skogstjensteman och två gode män förhållandet på stället undersöka och infordra egarens eller innehafvarens af skogen förklaring och meddele derefter sitt beslut, Kongl. Maj:ts befallningshafvande dock öppet, derest omständigheterna anses böra dertill föranleda, att, sedan undersökningsinstrumentet inkommit, innan slutligt utslag meddelas, tills vidare vid vite förbjuda skogsafverkning annat än till husbehof å i fråga komna egendom.

Mom. 3. Kostnaden för sådan undersökning skall, då skogen, på sätt i denna förordning sägs, varder under förbud stäld, godtgöras af den, som finnes hafva gjort sig skyldig till skogsförödelser, men eljest, äfvensom der tillgång hos denne saknas, af landstingsmedel utgå.

§ 5.

Mom. 1. De gode män, hvilka hafva att jemte vederbörande

skogstjensteman verkställa den i § 4 föreskrifna undersökning, utses af landstinget, två för hvarje länsmansdistrikt. Desse gode män väljas för två år, och böra vid undersökning två ojäfvige gode män tillstädesvara, helst de, som blifvit utsedde för det distrikt, der undersökning skall ske.

Mom. 2. Under förrättning samt resa dit och derifrån njute gode männen ersättning för underhåll och skjuts, såsom för gode män vid landtmäteriförrättning är stadgad.

§ 6.

Barrträd, som, efter hvad här nedan i § 7 sägs, är att anse såsom undermåligt, må icke i form af rundt, biladt eller sågadt virke till in- eller utländsk ort skeppas eller i fartyg inlastas eller vid lastageplats till inlastning uppläggas, allt vid påföljd att virket tages i beslag och dömes förbrutet, så framt icke, på sätt i § 8 stadgas, vederbörligt tillstånd är gifvet till trädets afverkning för skeppning.

§ 7.

Mom. 1. Såsom undermåligt anses träd, som afverkadt ej håller i genomskärning minst 21 centimeter vid storändan. Vid sagda mått får ej barken inberäknas.

Mom. 2. Af träd, som lemnar mer än en sågstock, må trädets öfre del eller toppstocken ej hänföras till undermåligt virke och såsom sådant tagas i beslag, der det tydligen visar sig eller ådagaläggas, att det virke är taget af träd, som ej är undermåligt, eller af träd, som är med vederbörligt tillstånd för skeppning afverkadt.

Mom. 3. Sparre, som är bilad så, att ursprungliga tjockleken vid storändan ej kan utrönas, skall, för att icke anses undermålig, hålla i omkrets vid storändan minst 52 centimeter.

Mom. 4. I afseende på virke, som redan är sågadt, då det anträffas, skall hvad ofvan är stadgad ega tillämpning endast i fall lagligen styrkas kan, att varan tillkommit af träd, som är undermåligt och till hvars afverkande för skeppning ej meddelats vederbörligt tillstånd.

§ 8.

Mom. 1. Önskar egare eller innehafvare af skog för skeppning

afverka undermåligt virke, anmäla sig hos vederbörande skogstjensteman, hvilken åligger verkställa den undersökning, som af omständigheterna påkallas. Finnes skäl vara för dylik afverkning, då må, der ej laga hinder eljest möter, tillstånd af förrättningsmannen gifvas till afverkning för skeppning; dock att träd, som vid storändan håller 15 centimeter eller mera i genomskärning, ej må afföras, innan det genom förrättningsmannens försorg blifvit med kronomärke stämpladt. Vill egaren sig till säkerhet hafva virke jemväl af mindre dimensioner stämpladt, vare dertill berättigad.

Mom. 2. Angående undermåligt virke, som till följd af föreläggande vid laga skifte varder afverkadt, skall, der egaren vill låta det virke skeppas, gälla i tillämpliga delar hvad här ofvan är stadgadt.

Mom. 3. Vid sådan undersökning, som i mom. 1 sägs, bör syneinstrumentet aflemnas, innan förrättningsmannen från stället afreser. Öfver förrättningen må klagan föras genom besvär, som skola till Kongl. Maj:ts befallningshafvande ingifvas före klockan tolf å femtonde dagen sedan förrättningen fullbordats, och skall underrättelse derom i syneinstrumentet meddelas.

§ 9.

Undermåligt ostämpladt virke är ej underkastadt beslag, såvida tydligen visar sig eller styrkes, att afverkningen skett, innan förbud för skeppning af sådant virke varit för orten stadgadt; och skall sådant virke i den ordning, här ofvan sägs, med kronomärke förses, der egaren till sin säkerhet det äskar.

§ 10.

Den, som begärt sådan undersökning eller stämpling, som i § 8 eller § 9 sägs, åligger att till förrättningsmannen utgifva godtgörelse med reseersättning och dagtraktamente enligt gällande resereglemente.

§ 11.

Rätt att i beslag taga virke, som bör anses förbrutet, tillkommer allmän åklagare, tjenstemän och betjente vid skogsstaten samt tullstatens tjenstemän, men rättighet att utföra åtal i sådana mål ega endast allmän åklagare och tjenstemän samt betjente vid skogsstaten, på sätt gällande författningar stadga, skolande förty tulltjensteman,

som gjort beslag, derom göra anmälan hos allmän åklagare eller skogstjensteman.

§ 12.

Medel, som inflyta genom försäljning af virke, som enligt denna författning är beslag underkastadt, fördelas sålunda, att en tredjedel tillfaller kronan och två tredjedelar åklagaren; dock att, derest annan behörig person verkställt beslaget, denne skall af åklagareandelen undfå hälften.

§ 13.

Den, som icke åtnöjes med Kongl. Maj:ts befallningshafvandes beslut i de mål, hvarom här ofvan sägs, ege att föra klagan i den ordning, som för fullföljd af talan i ekonomimål i allmänhet är stadgad; dock lände beslutet till efterrättelse, intill dess att högre myndighet annorlunda förordnat.

Denna förordning träder i kraft den 1 juni 1894, då nådiga förordningen den 10 september 1869 angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse på Gotland upphör att gälla.

Utskottet, till hvars behandling denna proposition hänvisats, har icke något att erinra mot ifrågavarande förslag, men då Riksdagen för sin del antagit omförmälda förordning af den 10 september 1869, hvari ändring nu ifrågasättes, anser utskottet Riksdagen icke böra inskränka sig till att afgifva ett yttrande i anledning af det nu framlagda förslaget, utan böra för sin del derom fatta beslut; och får utskottet alltså hemställa:

1:o att Riksdagen ville för sin del antaga följande

Lag

angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Gotlands län.

§ 1.

Den af naturen till skogsbörd egnade mark skall dertill bibehållas, der den ej odlas till åker eller äng eller afrödjes till trädgård eller byggnadstomt eller för annat likartadt ändamål.

§ 2.

Varder till skogsbörd egnad mark för annat ändamål, än i § 1 sägs, af jordens egare eller innehafvare eller, med hans lof och minne, af annan sköfjad eller förödd, så att skogens naturliga återväxt omöjliggöres eller äfventyras, och sker det icke till följd af föreläggande vid laga skifte eller af annat tvång, då ege Kongl. Maj:ts befallningshafvande vid verkande vite förbjuda, att skogen å i fråga varande hemmans eller egendoms till skog eller beteshage häfdade mark tills vidare anlitas för annat än husbehof.

§ 3.

Visar egare eller innehafvare af skog, hvilken enligt § 2 blifvit under förbud stäld, att han vidtagit ändamålsenliga åtgärder för skogens återväxt å den afbrukade marken, varde det stadgade förbudet af Kongl. Maj:ts befallningshafvande återkalladt; dock åligge egaren eller innehafvaren af skogen att deråt fortfarande egna den vård, som för nämnda ändamål nödig är, vid äfventyr att förbudet eljest förnyas.

§ 4.

Mom. 1. Kommunalnämnd hälle uppsigt å skogens vård och skötsel inom kommunen. Finner kommunalnämnd skogsförödelse vara för handen, såsom i § 2 sagdt är, eller att hvad i § 3 stadgas icke behörigen iakttages, göre derom anmälan hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande.

Mom. 2. Sker sådau anmälan eller förekommer eljest anledning

till vidtagande af åtgärd, som i § 2 eller § 3 föreskrifven är, då skall Kongl. Maj:ts befallningshafvande låta genom vederbörande skogstjensteman och två gode män förhållandet på stället undersöka och infordra egarens eller innehafvarens af skogen förklaring och meddele derefter sitt beslut, Kongl. Maj:ts befallningshafvande dock öppet, derest omständigheterna anses böra dertill föranleda, att, sedan undersökningsinstrumentet inkommit, innan slutligt utslag meddelas, tills vidare vid vite förbjuda skogsafverkning annat än till husbehof å i fråga komna egendom.

Mom. 3. Kostnaden för sådan undersökning skall, då skogen, på sätt i denna förordning sägs, varder under förbud stäld, godtgöras af den, som finnes hafva gjort sig skyldig till skogsförödelsen, men eljest, äfvensom der tillgång hos denne saknas, af landstingsmedel utgå.

§ 5.

Mom. 1. De gode män, hvilka hafva att jemte vederbörande skogstjensteman verkställa den i § 4 föreskrifna undersökning, utses af landstinget, två för hvarje länsmansdistrikt. Desse gode män väljas för två år, och böra vid undersökning två ojäfvige gode män tillstädesvara, helst de, som blifvit utsedde för det distrikt, der undersökning skall ske.

Mom. 2. Under förättning samt resa dit och derifrån njute gode männen ersättning för underhåll och skjuts, såsom för gode män vid landtmäteriförättning är stadgadt.

§ 6.

Barrträd, som, efter hvad här nedan i § 7 sägs, är att anse såsom undermåligt, må icke i form af rundt, biladt eller sågadt virke till in- eller utländsk ort skeppas eller i fartyg inlastas eller vid lastageplats till inlastning uppläggas, allt vid påföljd att virket tages i beslag och dömes förbrutet, så framt icke, på sätt i § 8 stadgas, vederbörligt tillstånd är gifvet till trädets afverkning för skeppning.

§ 7.

Mom. 1. Såsom undermåligt anses träd, som afverkadt ej håller i genomsärning minst 21 centimeter vid storändan. Vid sagda mått får ej barken inberäknas.

Mom. 2. Af träd, som lemnar mer än en sågstock, må trädets öfre del eller toppstocken ej hänföras till undermåligt virke och såsom sådant tagas i beslag, der det tydligen visar sig eller ådagaläggas, att det virke är taget af träd, som ej är undermåligt, eller af träd, som är med vederbörligt tillstånd för skeppning afverkadt.

Mom. 3. Sparre, som är bilad så, att ursprungliga tjockleken vid storändan ej kan utrönas, skall, för att icke anses undermålig, hålla i omkrets vid storändan minst 52 centimeter.

Mom. 4. I afseende på virke, som redan är sågadt, då det anträffas, skall hvad ofvan är stadgadt ega tillämpning endast i fall lagligen styrkas kan, att varan tillkommit af träd, som är undermåligt och till hvars afverkande för skeppning ej meddelats vederbörligt tillstånd.

§ 8.

Mom. 1. Önskar egare eller innehafvare af skog för skeppning afverka undermåligt virke, anmäla sig hos vederbörande skogstjensteman, hvilken åligger verkställa den undersökning, som af omständigheterna påkallas. Finnes skäl vara för dylik afverkning, då må, der ej laga hinder eljest möter, tillstånd af förrättningsmannen gifvas till afverkning för skeppning; dock att träd, som vid storändan håller 15 centimeter eller mera i genomskärning, ej må afföras, innan det genom förrättningsmannens försorg blifvit med kronomärke stämpladt. Vill egaren sig till säkerhet hafva virke jemväl af mindre dimensioner stämpladt, vare dertill berättigad.

Mom. 2. Angående undermåligt virke, som till följd af föreläggande vid laga skifte varder afverkadt, skall, der egaren vill låta det virke skeppas, gälla i tillämpliga delar hvad här ofvan är stadgadt.

Mom. 3. Vid sådan undersökning, som i mom. 1 sägs, bör syneinstrumentet aflemnas, innan förrättningsmannen från stället afreser. Öfver förrättningen må klagan föras genom besvär, som skola till Kongl. Maj:ts befallningshafvande ingifvas före klockan tolf å femtonde dagen sedan förrättningen fullbordats, och skall underrättelse derom i syneinstrumentet meddelas.

§ 9.

Undermåligt ostämpladt virke är ej underkastadt beslag, såvida tydligen visar sig eller styrkes, att afverkningen skett, innan förbud

för skeppning af sådant virke varit för orten stadgad; och skall sådant virke i den ordning, här ofvan sägs, med kronomärke förses, der egaren till sin säkerhet det äskar.

§ 10.

Den, som begärt sådan undersökning eller stämpling, som i § 8 eller § 9 sägs, åligger att till förrättningsmannen utgifva godtgörelse med reseersättning och dagtraktamente enligt gällande resereglemente.

§ 11.

Rätt att i beslag taga virke, som bör anses förbrutet, tillkommer allmän åklagare, tjänstemän och betjente vid skogsstaten samt tullstatens tjänstemän, men rättighet att utföra åtal i sådana mål ega endast allmän åklagare och tjänstemän samt betjente vid skogsstaten, på sätt gällande författningar stadga, skolande förty tulltjänsteman, som gjort beslag, derom göra anmälan hos allmän åklagare eller skogstjänsteman.

§ 12.

Medel, som inflyta genom försäljning af virke, som enligt denna författning är beslag underkastadt, fördelas sålunda, att en tredjedel tillfaller kronan och två tredjedelar åklagaren; dock att, derest annan behörig person verkställt beslaget, denne skall af åklagareandelen undfå hälften.

§ 13.

Den, som icke åtnöjes med Kongl. Maj:ts befallningshafvandes beslut i de mål, hvarom här ofvan sägs, ege att föra klagan i den ordning, som för fullföljd af talan i ekonomimål i allmänhet är stadgad; dock lände beslutet till efterrättelse, intill dess att högre myndighet annorlunda förordnat.

Denna förordning träder i kraft den 1 juni 1894, då nådiga förordningen den 10 september 1869 angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse på Gotland upphör att gälla.

I sammanhang med den kongl. propositionen har utskottet till behandling förehaft två särskilda inom Andra Kammaren väckta och till utskottet hänvisade motioner om lagstiftning rörande åtgärder mot skogsförödelse.

Sålunda hemställer i en motion, n:o 80, herr *Nils Petersson* i Runtorp, att, då bestämmelser af sådant innehåll, som omförmålas i ofvannämnda proposition, enligt motionärens åsigt skulle vara icke allenast gagneliga utan nästan nödvändiga för landet i allmänhet, den föreslagna lagen för Gotlands län måtte blifva tillämpad äfven för det öfriga landet med undantag af de delar, som redan ega lag för värden af enskilda skogar.

Då emellertid de uti omförmälda proposition befintliga bestämmelser för Gotlands län, hvilka tillkommit med särskild hänsyn till samma läns i många afseenden egendomliga beskaffenhet, enligt utskottets mening icke äro lämpliga för landet i öfrigt med dess i flera hänseenden olikartade och skiftande förhållanden, får utskottet hemställa,

2:o att herr *Nils Peterssons* ifrågavarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

I den andra motionen, n:o 62, föreslår herr *H. Hammarskjöld*, att Riksdagen ville besluta aflåtandet af en skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbete och efter vederbörande landstings hörande för Riksdagen framlägga förslag till förordning angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Kalmar län.

Till stöd för motionen anföres:

Då det hittills visat sig omöjligt att åstadkomma en för hela landet gällande skogslag och äfven måste medgifvas, att landets stora utsträckning och vidt skilda förhållanden i afseende på klimat, kommunikationer och andra omständigheter måhända ställa oöfverstigliga hinder i vägen för affattandet af en lag, som skulle kunna tillämpas öfver allt, återstår för dem, som icke med likgiltighet kunna åse den ohejdade skogsköflingen, den utvägen att söka sätta en gräns för densamma genom lagar, gällande för vissa delar af landet och afpassade efter der rådande

förhållanden. Så har redan skett för vidsträckta delar af Norrland och för Gotland. En landsdel, som synes mig i lika hög grad som dessa behöfva skyddas för den svårbotliga skada, som skogssköfvingen medför, är Kalmar län, hvarest tillståndet i detta hänseende är verkligt oroande. Jag tillåter mig hänvisa till Kongl. Maj:ts befallningshafvandes i Kalmar län senaste femårsberättelse, som uppgifver, »att afverkningen under perioden fortgått hejdlöst» — »att afverkningen bedrifves i en utsträckning som betydligt öfverskrider skogens återväxt» — »att faran för verklig skogsbrist i en nära framtid blifvit allt mera öfverhängande». Med kändedom tillika derom, att de försök, som göras att förmå de mindre jordegarne till återsådd af skog, i de allra flesta fall mötas af en likgiltighet så stor, att den icke vill begagna sig af erbjudandet ens då, när icke blott frö erhålles gratis, utan äfven sjelfva sådden verkställas utan någon kostnad för jordegaren, måste man finna tiden vara inne för statsmagterna att ingripa för att sätta en gräns för misshushållningen.

Utskottet finner visserligen syftet i motionen vara beaktansvärdt, men då motionären icke lemnat någon närmare utredning om förhållandet beträffande skogarne inom Kalmar län eller omfånget och beskaffenheten af den skogsförödelse, som der uppgifves hafva egt rum, och ej heller angifvit de grunder, på hvilka en lagstiftning uti ifrågasvarande hänseende borde byggas, samt i allt fall en skrifvelse i det syfte, som af motionären förordats, icke synes böra af Riksdagen aflåtas, med mindre invånarne inom Kalmar län i enahanda ordning, som befolkningen inom de båda nordligaste länen och å Gotland, gifvit tillkänna sin önskan om en skogslagstiftning, i hufvudsak öfverensstämmande med någondera af de lagar, som med afseende å sistnämnda län blifvit antagna, föränlåtes utskottet hemställa,

3:o att herr Hammarskjölds ifrågasvarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 15 februari 1894.

På lagutskottets vägnar:

L. ANNERSTEDT.

Herrar *Näslund* och *Kardell* hafva begärt få här antecknadt, att de icke deltagit i utskottets behandling af ofvan omförmälda ärenden.
